

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Receptisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Receptisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

MIR

Glasiło koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 9. maja 1914.

Št. 18.

Velik ljudski tabor

— za staro pravdo —

koroških Slovencev

pri Sv. Katarini nad Šmihelom pri Pliberku

v nedeljo dne 17. majnika 1914 ob 1/2 2. uri popoldne.

Spored:

1. **Otvoritev tabora in pozdrav** načelnika političnega društva dr. Janko Brejca.
2. **Pozdrav** domačega župana Jurija Rudolfa.
3. **Pravi glas koroških Slovencev.** Govori državni in deželni poslanec Fr. Grafenauer.
4. **Stara pravda koroških Slovencev.** Govori državni in deželni poslanec profesor dr. Jan. Ev. Krek.
5. **Pozdrav** državnega in deželnega poslanca Miha Brenčiča v imenu slovenskih štajerskih kmetov.
6. **Naše šole.** Govori Miha Turk, posestnik in puškar v Resnici pri Borovljah.
7. **Pozdrav slovenske koroške mladine.**
8. **Ven z volilno reformo!** Govori msgr. Val. Podgorc.
9. **Prijatelji in sovražniki slovenskega kmeta.** Govori državni in deželni poslanec Fr. Pišek.
10. **Naše gospodarske pritožbe in zahteve.** Govori domač kmečki govornik.
11. **Solidarnost vseh slovenskih kmetov.** Govori drž. in deželni poslanec Franc Demšar.
12. **Uradi in uradništvo.** Govori dr. B. Schaubach.
13. **Zoper vmešavanje Antikrista v cerkvene zadeve.** Govori mil. g. prošt Gregor Einspieler.
14. **Jugoslovansko vprašanje.** Govori državni in deželni poslanec, deželni odbornik v Gradcu profesor dr. Karel Verstovšek.
15. **Razni predlogi.**

Vsi Slovenci na tabor! - Branimo svoje pravice!

Tabor naj bo odgovor našim nemškim izzivačem in tlačiteljem. — Tabor se vrši pod milim nebom, v slučaju slabega vremena pa v obeh dvoranah gostiln pri Likebu in Šerčarju v Šmihelu. — Koroški Slovenci priredimo po preteku pol stoletja zopet **velik ljudski tabor.** To bo shod, na katerega naj pridejo do zadnjega moža in mladeniča vsi, ki sta jim pri srcu bodočnost in usoda našega ljudstva. Velikanska udeležba na tem shodu naj dokaže **nasprotnikom, vladi in celemu svetu, da koroški Slovenci nočemo umreti in da sami hočemo odločevati o naši usodi, o naši bodočnosti.** — V Sinčivasi so govorili najhujši nasprotniki našega naroda v imenu koroških „slovenskih kmetov“. **V Šmihelu pa se naj sliši pravi glas koroških Slovencev.** V Sinčivasi so nastopali v imenu Slovencev nemški Krapfelderji, nemški mestni purgarji, učitelji, komiji, škrici in nekaj zaslepljenih nemškutarjev. **V Šmihelu pa bo manifestiralo za slovenske pravice slovensko ljudstvo: kmetje, delavci, naša mladina, slovenska inteligenca.**

Zato na ta tabor vse, kar je našega!

Zanimanje za ljudski tabor.

Ljudstvo hrepeni, da bi dalo mogočnega in slovesnega duška svojem globokemu ogorčenju nad grdobijami, ki so jih uganjali nasprotniki v Sinčivasi z našimi kmeti, mladeniči in celo duhovniki. Zlasti iz sosednjih okrajev Pliberk, Velikovec, Dobrlavas, Železna Kapla se nam obeta že sedaj tisočera udeležba, še preden je ljudstvo izvedelo za natančnejši program tabora. — Uver-

jeni smo, da se bo sedaj, ko je politično društvo aktualen, jedernat in velezanimiv program tabora razglasilo, to navdušenje še podvojilo in vzpodbodlo tudi mlačneže, da se vzdramijo in pohite **na prvi tabor koroških Slovencev v XX. stoletju.** Govorili bodo domači kmetje, govorilo bo vodstvo slovenske politike na Koroškem, govorilo bo šest državnih poslancev; bratje iz zelene Štajerske in pogumne Kranjske pošljejo celo vrsto svo-

jih kmečkih poslancev izjavljat koroškim Slovencev, da so ž njimi solidarni in da jih ne zapuste v njihovem boju za obstanek in blagor slovenskega kmeta v starodavnem Korotanu. — Navdušimo se ob njihovi zvestobi in pokažimo s svojo udeležbo, da vemo ceniti njihovo pomoč v naših težkih bojih. Ljubezen za ljubezen!

V nedeljo dne 17. majnika vse na tabor v Šmihel!!

Važna rzsodba upravnega sodišča.

Poročali smo že svojčas nakratko o pritožbi, ki so jo vložili volilci občine Slovenji Plajberk proti odločbi c. kr. deželne vlade na Koroškem v Celovcu od 24. maja 1913, št. 10.284, v zadevi razpisa občinskih volitev, ki so se vršile v letu 1913.

Dne 26. marca 1914 se je vršila na omenjeno pritožbo, ki jo je napravil in utemeljil imenom pritožujočih se občanov - volilcev zaslužen voditelj koroških Slovencev, gospod dr. Janko Brejc, pri c. kr. upravnem sodišču na Dunaju javna ustmena razprava in se je slovenski pritožbi popolnoma ugodilo, vsled česar je visoka c. kr. deželna vlada v Celovcu zopet za en dolg nos bogatejša.

Ker je ta rzsodba načelne važnosti in se bo mogoče v morebitnih podobnih slučajih ponovno na njo sklicevati in opirati, jo priobčimo v naslednjem v prosti slovenski prestavi. Naši zaupniki, župani, tajniki in vsi prizadeti pa si jo naj dobro zapomnijo in shranijo.

Rzsodba c. kr. upravnega sodišča se glasi:

Izpodbijana odločba c. kr. deželne vlade koroške v Celovcu se kot postavno neutemeljena razveljavi iz naslednjih razlogov:

Zoper dne 2. maja izvršeno volitev občinskega odbora v Slovenjem Plajberku so pritožitelji ugovarjali med drugim tudi, ker so se objavili predpisani razglas o razpisu volitev po §§ 17. in 18. občinskega volilnega reda edino le v nemškem jeziku, čeprav so prebivalci občine Slovenji Plajberk v pretežni večini Slovenci, to je slovenske narodnosti in je ta protizakonitost razglasa napravila celo volitev popolnoma nepravilno in nepostavno. — C. kr. dež. vlada v Celovcu z odločbo od 24. maja 1913, št. 10.284, tozadevnemu ugovoru pritožiteljev ni ugodila iz razloga, češ da občinski volilni red ničesar ne določa o jeziku, v katerem morajo biti sestavljene, oziroma spisane glasom §§ 17. in 18. občinskega volilnega reda predpisane razglasitve in objave in se je pri tem sklicevala na okolnost, da so se v občini Slovenji Plajberk baje nekdanj poprej objavljali, kakor se je baje trdilo, samo enojezični nemški razglas brez ugovora, in sicer brez ozira na vsakokratno sestavo občinskega zastopstva ter zaradi tega c. kr. deželna vlada baje v tej samopašni oholosti bivšega vladnega komisarja, ki je vodil v Slovenjem Plajberku občinske posle ter izvršil priprave za občinske volitve tako, da je razpis istih objavil v le edino zveličavni nemščini, katere pa baš v Slovenjem Plajberku, ki leži tik na kranjski

meji ob Ljubelju, skoraj noben človek ne razume, še manj pa jo piše ali čita, ni mogla v svoji preveliki objektivnosti in porgorki ljubezni do svojih slovenskih deželanov najti nobene protipostavnosti.

Zato isti zaslužen lekcijo tembolj privoščimo, kajti še se reže nekaj pravice na Dunaju pri onih visokih c. kr. uradih, do katerih vsemogočnost nemškega Volksrata še ne sega.

C. kr. upravno sodišče preglobokoumne odločbe svoje podrejene c. kr. koroške deželne vlade kratkomalo ni moglo in ni hotelo umeti, niti deliti z njo piškave logike ter je njeno odločbo zavrglo v koš ter na pritožbo vrljih slovenjeplajberških občanov rzsodilo v njihov prid, rzsodilo tako, kakor je edino pravično in pošteno, če je prav koroškim nemškim in nemškutarskim motcem, ali pa jim ni.

C. kr. upravno sodišče je pri svoji rzsodbi uvaževalo sledeče:

Po §§ 17. in 18. občinskega volilnega reda za Koroško od 15. marca 1864. dež. zak., št. 5, se mora objaviti z »javnim razglasom« (durch öffentlichen Anschlag) ne le samo razpoložitev volilnih listin, ampak tudi določitev volitve. Te zakonite določbe imajo namen, podeliti volitvi, to je volilnem dejanju (Wahlakt), kar najbolj mogoče veliko publiciteto, da pridejo volilci v položaj, poslužiti se pristoječe jim reklamacijske, odnosno volilne pravice.

Ker pa pozna zakon le javni razglas (afižiranje) kot isto uprizaritev, ki naj povzroči zadostno obvestitev volilcev, sledi iz tega popolnoma jasnega določila zakona in iz narave stvari same, da se mora izvršiti javni razglas v oni, odnosno v onih v deželi navadnih jezikih, ki je občevalni jezik prebivalcev, kateri so k volitvam poklicani in upravičeni.

Iz tega nedvomno jasnega in tudi poštenega razlaganja občinskega volilnega reda pač sledi brez vseh zavijanaj, da se morajo v slovenskem delu Koroške vsi razglasiti, nanašajoči se na občinske, pa tudi vsake druge volitve, kakor vobče vsa nanašala, ki so namenjena občanom (in za koga družega pač kot za občane so namenjeni na občinski deski nabiti razglas?) spisati, to je glasiti in objaviti se v slovenskem jeziku.

Rzsodba upravnega sodišča pravi nadalje:

Glede občine Slovenji Plajberk je nesporno, da je občevalni jezik velikega dela domačega prebivalstva slovenski. Poudarjamo izrecno, da stoji v rzsodbi izrecno beseda »d o m a č e g a« prebivalstva, ker je to zaradi tega tem večje važnosti, da si ne bodo v prihodnje morebiti zopet kje kaki privandranci, ki so v svoji nemški zabitosti

nezmožni priučiti se našega slovenskega jezika, četudi imajo zaslužek in dober kruh med slovenskim ljudstvom, lastili drugačne pravice in se predrznili zopet postaviti jasno zakonito besedilo na glavo.

V zadevi občine Slovenji Plajberk pravi rzsodba upravnega sodišča, bi pač bila morala pristojna oblast zlasti z ozirom na razmerje oddanih glasov in k volitvam došlih volilcev najpoprej konstatirati, če se ni s tem, da se je opustilo objaviti razglas razpisa občinskih volitev v obeh deželnih jezikih (prosimo, ne pozabite ljubi nasprotniki, da je slovenščina na Koroškem deželni jezik!) vplivalo na znani izid volitev.

Vsled te nepostavnosti je moralo torej c. kr. upravno sodišče izpodbijati odločbo koroške deželne vlade, ker ista temelji na napačnem pravnem naziranju, razveljaviti po § 7. zakona od 22. oktobra 1875. drž. zak., št. 36, iz leta 1876.

Gospod vladni komisar in povzročitelj vseh teh nepotrebnih homatij, pritožb itd., primite se za nos.

In tako je po hudem in dolgotrajnem boju zopet enkrat zmagala pravica.

Slovenski Korošci na Sv. Gori.

V soboto, dne 2. maja, dopoldne je odredral romarski vlak iz Celovca proti Rožu, da na postajah pobere še druge romarje in romarice, ki so se napotili na Sv. Goro pri Gorici. Vlak, ki je bil olepšan s slovenskimi zastavicami, so na vseh postajah domači Rožani tja in nazaj z navdušenjem pozdravljali. V Področici se je vseh romarjev nabralo 771. Nekaj jih je šlo že naprej z navadnim vlakom, tako da nas je bilo na Sv. Gori okrog 800. Ko smo prišli v Gorico, je malo rosilo, toda kmalu se je zvedrilo in imeli smo najlepše vreme, ko smo romali na Sv. Goro. Na Sv. Gori so nas očetje frančiškani na čelu jim p. gvardijan Marjan Širca, slovesno sprejeli in p. gvardijan so imeli prelep cerkven nagovor, ki je globoko ganil vse romarje. Zvečer je večina romarjev opravila sv. spoved, v nedeljo pa je bila ob pol 7. uri zjutraj slovesna božja služba s pridigo. Veleč. g. kanonik U m n i k so prelepo vzpodbujali romarje k češčenju preblazene Device Marije, katero so stavili kot vzgled čistosti, pobožnosti in potrpežljivosti. Klicali so starišem, naj pazijo na čisto, pošteno življenje svojih otrok, in otroci — mladina naj živi čisto, čednostno in boljše bo na Koroškem. Po pridigi so veleč. gosp. dr. A r n e j c imeli peto sv. mašo. Med svetimi mašami pa so skoro vsi romarji in romarice prejeli sv. obhajilo. Ob 10. uri smo imeli s Primorci, ki so od raznih strani primorali na Sv. Goro, skupno zborovanje zunaj na »Skalnici« pred cerkvijo. Že ko smo

Podlistek.

Vrnitev v domovino.

Spisal Izgnanec.

I.

Popotnik se je ustavil pod vrhom klanca. Postal je kakor v pričakovanju, zatisnil oči. Vse drugo, kar so videle dozdej, naj se zabriše, naj izgine, deviške naj postanejo in takšne zopet zagledajo nekdanji čar, ki so ga pogrešale že dolgo, dolgo. Zopet naj se, žejne že toliko let, vendar enkrat napijejo lepote prečudovitega vrta lepe domovine slovenske.

Čez vrh je zavela rahla sapa, razširile so se ostarele prsi, zavalovali dolgi sivi lasje po tilniku, odprle se zopet oči napol. In trda zakrivljena palica med koščenimi prsti uvele desnice je vstrepetala. Premaknile so se noge, ostarele in ošibele, prej tako težke, sedaj hipoma lahke kakor ptičja krila, in hitreje in hitreje, skoro z mladeniško naglico so stopale proti vrhu.

Glej, na levi je cesta na Griče... še hippec... tukaj smo...

Solnce je pravkar lezlo izza Plaza. Oddaljeni trg je bil že v sencu in nad reko je visela lahka mlečna megla, že tuintam raztrgana. Od vseh strani so zablestele nasproti bele, više ležeče vasi, nadnje so se že vsipali prvi solnčni žarki lepega jesenskega jutra... in tedaj je zagorel tudi črni Plaz, solnce se

je dvignilo nadenj in obstalo za hip nad njim kakor velika zlata krona. Zaszvetil se je trg, vztrepetala vsa dolina, odkrivali so se in voščili drug drugemu dobro jutro vsi stari očaki, Nanos, Kovk in Čaven, vsi trije v zlatorumenih ornatih.

»Pozdravljena, dolina mojega hrepene-nja!...«

Popotnik je razprostrl roke in obstal. V jutranjem solncu je bil videti večji, njegov lasje bolj blesteči kakor čisto srebro. Nemo je zrl tja doli, brezbesedna, globoka molitev je tlela v njegovih prsih. Oko, žejno oko pa je pilo in pilo... se opajalo... postajalo polagoma vlažno... dolgoletna žeja se je gasila zdržema in v dolgih požirkih... se utolažila. Izpolnila se je potniku želja, dolgo vrsto let tleča globoko v srcu, prežemajoča vse bitje njegovo. In sedel je na bruno pod bližnjim topolom, sladkoomamljen in utrujen v razburjenju doživelega trenutka...

Precej visoko je že stalo solnce, ko se je popotnik dvignil raz svoj trdi sedež. Prijel je zopet tesneje palico, ozrl se še enkrat po dolini, pred njim ležeči. Blažen smehljaj je razsvetlil ves njegov nagubani obraz, da je bil videti mnogo mlajši nego je bil v resnici. In s tem smehljajem je stopal po prašni cesti navzdol, kakor bi bilo njegovo srce v svatih.

In neprenehoma je poluglasno govoril sam s seboj in se priklanjal na desno in levo. Kakor bi ga srečavali ob vsaki stopinji stari in ljubi znanci, pozdravljajoči ga in se veseleči njegovega povratka.

»Tudi ti si še tam, Miklavž!« V rebri pod Nanosom. Še vedno takšen kot nekdanj, enako star, enako razpal, enako ubožen kakor staroznane cerkvene miši. A še vedno bel, da se blestiš od daleč kakor mlado dekle, ko gre v nedeljo k maši. Ali te vsako leto pobeli novi sneg ali se pa morda v pomladnih nočeh umivaš z roso, ki pada po hrastih in travnikih pod tvojimi nogami? Pozdravljen!«

Miklavž se hvaležno nasmehne, mu pokima in se v tistem hipu skrije za drevje, da se zopet zasanja v stare svoje sanje.

»Toda dalje. Ako bi se hotel razgovarjati z vsakim, kar vas poznam od nekdanj, bi trebalo pol leta, in še daleč bi bilo do današnjega cilja. Torej dalje!«

A v tem hipu je otrpnil smehljaj na njegovem obrazu. Od nekje ga je hipoma navalilo vprašanje: »Ali bo pa treba pol leta tudi tam doli, tam na cilju tvojega potovanja, da pozdraviš vse, kar si jih nekdanj poznal, da stisneš desnico vsem, ki so blizu tvojemu srcu? Ali ne bo morda zadoščal sam samcat trenotek, da odpraviš to delo?«

Njegova noga se je začela ustavljati, teman oblak je šel mimo njegovega srca...

Na razpotju... Kam? Naravnost po tej poti na državno cesto? Prepusto, predolgočasno. Niti drevesa niti grma ob straneh, samo samotni malin na desni, molčeč in ponižen, prava podoba predpotopnega in

¹ Cerkevica sv. Miklavža pod Nanosom med Št. Vidom in Vipavo.

se pripeljali v Gorico, so nas na kolodvoru pozdravili zastopniki S. K. S. Z., na čelu jim gg. državni in deželni poslanec F o n , g. profesor dr. Ličan in urednik Kremžar. Za prisrčen sprejem in pozdrav se jim je zahvalil dr. Rožič. Ker je bilo v nedeljo najlepše vreme, je prihitelo nad 1500 romarjev iz goriške okolice na Sv. Goro. In tako je bilo naše skupno zborovanje na Sv. Gori pravi ljudski tabor, na katerem so si podali Slovenci roke iz treh dežel: iz tužne Koroške in Istre in solnčne Goriške.

Najprvo je govoril voditelj romarjev veleč. g. župnik dr. Arnejc. Govoril je o slovenskih knezih in polagal zbranim romarjem na srce naše staro geslo: Vse za vero, dom cesarja, in Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel na zemlji in da ti bo dobro. Ljubiti moramo svojo sveto vero, ljubiti svojo rodno domačo zemljo, prelepo slovensko domovino, in ljubiti moramo svojega — našega dobrega vladarja.

Govor preč. dr. Arnejca so ganile zbrane romarje do solz. Potem je govoril preč. g. profesor dr. Pavlica ter pozival vse zborovalce h krščanskemu življenju.

Urednik »Novega Časa« g. Kremžar je pozdravil slovenske Korošce v imenu slovenske krščanskosocialne organizacije na Goriškem ter obljubil, da bodo tudi Primorci poromali letos na Koroško h Gospa Sveti.

Za prelep pozdrav se je zahvalil v imenu Korošcev dr. Rožič ter potem v kratkem razložil velik pomen Sv. vojske — zmernostnega gibanja za slovenski narod. Že v 16. stoletju so imeli Slovenci skupno bratovščino sv. Krištofa, ki je imela namen, zatreti nezumno pijančevanje in grdo proklinjanje. Združimo se zopet Slovenci v skupno bratovščino — v skupno vojsko, bodimo trezni, zmerni, potem bomo tudi zdravi, bogati, srečni in bomo z veseljem izpolnovali krščanske zapovedi. Na koncu je govoril še č. g. župnik Budin iz Istre ter klical romarje na delo za narod in domovino, kazal velik pomen varčnosti, pridnosti in treznosti.

Ljudstvo je bilo zelo navdušeno in se kar ni moglo ločiti od Sv. Gore, od katere smo vzeli slovo z željo in sklepom: Na svidenje zopet drugo spomlad!

Splitski župan Katalinić v Celovcu oproščen.

V petek, dne 1. maja, se je vršila pri celovškem deželnem sodišču obravnava zoper splitskega župana Katalinića, ki je bil

skromnega Dolinca. Ne, tod ne! Rajši tja na levo čez Luče in Slepo, potem dalje po poti, vijoči se med vinogradi do brvi čez reko, odtod proti Logu in čez Zamljeno v trg. To bo zopet pot, srcu priljubljena, v davnih dneh tolikokrat prehojena!

Začela je bila že trgatev. Brente, na vozovih povezane, so stale po presledkih vinogradov za plotovi, med vrstami trt v rebreh je vrvelo življenje. Tu se je vsak hip sklonil široki hrbet, dvignila se rujava žilava laketa, in poln brentač se je zazibal v solncu. Tam pod trtami so se svetile bele srajce in bele rute, razgaljene prsi, vrsta se je pomikala za vrstjo od desne proti levi, od spodaj navzgor, od zgoraj v kolobarju naokoli. Čisti, jasni glasovi so polnili okolico kakor zrelo grozdje, čakajoče brente. Od tu vesela pesem, od tam smeh in razposajenost, po vsem vzduhu prešernost in hrepenenje po življenju.

In popotnik je postajal ob vsakem koraku, njegovo uho je poslušalo godbo, davno pogrešano, njegovo oko gledalo za zagrinjalo, davno zastrto.

»Vzemite, gospod, kolikor se vam poljubi. Sladko je letos, prav mastno.«

Deški obraz se mu je smejal nasproti, vesele črne oči, beli zdravi zobje in krepke, do komolca razgaljene roke. In poln brentač. Vse se je smejalo.

Vzel je popotnik, napolnil si široki klobuk in potegnil dvajsetico iz žepa. Začuden ga je pogledal deček, stresel z glavo in izginil med bujnim trsjem.

Popotnik je stopal dalje in zobal grozdje iz klobuka.

»Še so takšni kot so bili,« si je dejal in prikimal, in polovica domovine je bila zopet v njegovem srcu. Od reke semkaj,

obtožen, da je na manifestacijskem shodu v Splitu dne 10. novembra 1912 v proslavo zmag balkanskih zaveznikov nad Turki izrekel stavek: »Ufamo se, da ću ti junaci osloboditi i nas«. Občinski uradnik Šegović je bil obtožen, da je inkriminirane besede sufliral županu Kataliniću, ki je imel spisane kratak nagovor; v spisanem nagovoru ni bilo inkriminiranega stavka.

Obravnavo je vodil g. deželni sodni nadsvetnik Stepischnig. Zapisnikar Kapsch je imel pri obravnavi frankfurtarski trak na verižici. Celovška specialiteta!

Komisar Peršić, sedaj nadkomisar v Zadru, je ovadil Katalinića državnemu pravdniku zavoljo inkriminiranih besed. Priča Peršić izpove pod prisego, da so nosili pri dotični manifestaciji hrvatsko, slovensko in srbsko zastavo; tudi črnogorska se je prikazala, pa so jo morali na vladni ukaz takoj odstraniti. Manifestantov je bilo do 8000. Prepevali so balkanske himne in nacionalne pesmi in je bilo tudi več govorov, čeravno je politična oblast govore prepovedala. Klicali so tudi: »Dol s pruskimi oficirji!« Klicev: »Dol s carskimi oficirji!« pa sam ni slišal. Inkriminirane besede je slišal, ne pa zveze s prejšnjim stavkom, ki jo je izvedel šele pozneje od drugih. Katalinića opisuje kot miroljubnega moža. Iz Splita je prišlo k obravnavi dvajset prič. Za tiste, ki so govorili le hrvatsko, je tolmačil gospod profesor dr. Kotnik.

Priča poročnik Novaković pravi, da je Lah, da pa razume hrvatsko in je razumel Katalinićev govor tako kakor Peršić. Imel je vtis, da je bila manifestacija protidinstična. Na predsednikovo vprašanje, iz česa sklepa to, pravi, da zavoljotega, ker pri manifestaciji ni bilo cesarskih zastav. Prizna pa, da je že mogoče, da besed »ufamo se (upamo), da ću (bodo) ti junaci osloboditi i nas« ni izrekel Katalinić, ampak kdo drugi.

Malo veselosti je vzbudil komisar Matavulj, ki je pravoslavne vere. Izjavil je, da pred katoliškim križem ne sme biti zaprišežen. Naposled se je udal na prigovarjanje predsednika, da križ je križ. Pravi, da ni natančno slišal, ker je malo gluha, imel pa je vtis, da je Katalinić govoril, kakor ga dolži Peršić. Od vseh drugih prič pa nihče ni slišal inkriminiranih besed, čeravno so bile nekatere priče zelo blizu. Nekatere priče so celo trdile, da bi jih bile morale slišati, ko bi bile izgovorjene. Tako pravi deželnosodni nadsvetnik dr. Marinković, ki je vsako besedo razumel in pazljivo poslušal.

izmed vrbja in paludi se je oglašala druga polovica...

In sedaj na desno! Po oni-le ozki stezi, kakor videti, malo rabljeni, skoro zapuščeni. Pod gostim drevjem in grmovjem še sedaj na jesen visoka, gosta in sočna trava, kakor klobuki široke gobe, tam na ovinku zadnje, temnordeče drenulje. In sedaj... sedaj, čuj, sladkootožna pesem izpod brežine, izmed vrbja, narahlo prihajajoča, naraščajoča, uho božajoča... in tam že brv, stara brv čez reko, brv z visokim, zibajočim se držajem... Toda, kje je malin? Nekdanji Vrbji malin, kamor je nosil otrok vsak teden vrečico turščice, ki mu jo je nalagala skrbna roka stare matere, ko so mu bili lastno mater odnesli med štiri zidove ob cesti med poljem? Ni ga več, samo še par podrtih zidov, samo še odtok vode, napol zasut s peskom in prepravljen s kamničenjem, samo še staro trhlo kolo z nekoliko polomljenimi lopatami...

Nalahko se je dvignila velika ptica iznad stare otle vrbe, nekolikrat zvedavo zakročila nad popotnikovo glavo in izginila skoro nato v gošči. Popotnik pa je sedel na kamen pred nekdanjimi vrati in se zamislil. Bogve, kaj je sedaj plulo mimo njegove duše, kaj je vse zrla njegovo oko, strmeče v rahle, prekopicujoče se valčke.

Dolgo je sedel tako, nazadnje pa je sezul čevlje, zavihal si hlače in stopil v vodo. Semtertje je brodil, da je šumelo okoli njega, sklanjal se, vjemal vodo v pergišče in si jo zlival na glavo. Čudovito pomlajen je stopil potem na kopno.

»Zopet sem prekrščen, moja duša je čista in vesela. Izprali so se madeži, ki jih je dobila v tujini, in zopet sem vreden, da prestopim prag tvoj, o domovina. Pozdravljena!...« (Dalje sledi.)

Kostulević prizna, da se je izrazil, da bi bil Katalinić v njegovem kraju obsojen, to pa zato, ker sodijo tam tako, da je bil tam n. pr. nekdo obsojen na osem dni zapora, ker je zaklical: »Živio Dalmacija!« (Veselost med poslušalci.)

Dr. Bulat izpove, da je sufliral Šegvić županu tako glasno, da ga je vse slišal. Katalinić je govoril le to, kar mu je Šegvić sufliral, inkriminiranih besed pa ni govoril.

Dr. Trumbić: Stal je pod balkonom, na katerem je govoril župan. Slišal je suflerja, zavoljo katerega so se nekateri smejali, ker je bil preglasen. Župan ni končal v nagovoru z besedami v obtožnici, ampak z »Živili i slava!«

Dr. Angjelinović izpove, da je sam govoril veliko bolj radikalno, kakor župan, da simpatizira z balkanskimi Slovani, ker so naši bratje, kar je opravičeno. Inkriminiranih besed ni slišal, kakor tudi ne priče urednik lista »Naše Jedinstvo«, urednik »Sloge«, delavec Radica in pa ravnatelj Lukšić.

Vse priče, zaslišane o dobrem glasu župana Katalinića in načelnika pisarne Šegvića, tudi policijski komisarji in častniki, pravijo, da je Katalinić na glasu kot skrajno miren in trezen človek. Nadkomisar Peršić izpove tudi, da Katalinić govora sploh ni mogel sam sestaviti.

Državni pravdnik Portugal se v svojem govoru naslanja zlasti na izpoved komisarja Peršića; razume navdušenje Jugoslovanov za balkanske zmage, a govor Katalinića je bil kazniv po § 305. kaz. zak. V takih zadevah je na mesu strogot.

Zagovornik obtoženca dr. Tavčar pravi, da je bil državni pravdnik v svojem govoru zelo oster, kakor ni pričakoval. Priča Peršić je sam priznal, da ni celega stavka slišal, priča, na katero se je naslanjal, je pa gluha. Zamenjal je pa najbrž besede »slavo dobit ću« z »osvobodit ću«, kar je bilo tem laže, ker popolnoma tiho le ni bilo.

Na podlagi izpovedb prič je nato sodni dvor oba obtoženca, župana Katalinića in Šegvića oprostil.

Obravnava je trajala od 9. ure dopoldne do pol ene in popoldne od treh do sedmih zvečer. Obravnavi je prisostvovalo veliko število Slovencev. Tako je obravnava pokazala, kako lahkomišelnost se napravljajo zoper Jugoslovane veleizdajniške obtožbe, ki so na škodo edino le državi in njenemu ugledu. Povsod se išče na jugu veleizdajalcev, kjer jih ni, tam pa, kjer so, se jih ne vidi.

Politične vesti.

Odmev koroških bojev na Štajerskem.

V nedeljo, 3. t. m. se je vršil v Celju na Štajerskem občni zbor »Slovenske kmečke zveze«, ki je bil sijajno obiskan. Štajerski slovenski kmetje so povabili na shod tudi dr. Brejca, da jim poda sliko hudih bojev koroških slovenskih kmetov, zatiranih od nemškonacionalnih mogotcev v deželi. Dr. Brejca se je odzval vabilu in je bil na shodu prisrčno sprejet. V svojem govoru je opisal boje na Koroškem, kjer gledamo vsak dan v obraz nemškonacionalni oholosti in nepreračunljivi hinavščini. Slovenec je oropan vseh pravic in živi življenje pravega sužnja. To čaka Štajerce, Kranjce in Primorce, če se ne bodo pravočasno uprli nemškonacionalnemu prodiranju in zavili vratu nemškonacionalnemu zmaju, ki mu je edino načelo, surovost in sila. Mi smo se hlapčevskega življenja naveličali in si hočemo priboriti lepšo bodočnost. Usoda hoče, da smo mi prvi kamen spotike, prvi v tem boju. Moč nasprotnikov je v prvi vrsti v zagrizenih nemškonacionalnih uradnikih. Tudi v starejši dobi so bili med nami Nemci, ki pa Slovencev niso sovražili. Zato jih je ljudstvo trpelo. Konec temu more napraviti edinole vlada, če le hoče. Ker pa sedanja vlada tega noče, zato proč ž njo! Vso krivdo današnjih narodnostnih zmešnjav nosi nemškonacionalna birokracija vseh gradov in vseh vrst. Kakor so pred kratkim upropastili Turčijo nemški oficirji, tako bo ubila Avstrijo nemška birokracija (uradništvo). Vsi stanovi težko čakajo rešitve iz tega je-robstva, vsi so siti gospodaželjnosti birokracije. Na Štajerskem imajo Nemci svoje manjšine v občinah in na Kranjskem v de-

želi. Nemške manjšine naj nam bodo talniki (poroki) za usodo koroških Slovencev. Kar Nemci počenjajo s koroškimi Slovenci, to jim naj vračajo Slovenci tam, kjer imajo moč, da tako prisilijo Nemce za spravo, katero sedaj, ko se njihovim manjšinam dobro godi, odklanjajo. Spodnještajerski kmetje imajo nemške manjšine v rokah. Če se hočejo te svoje moči zavedati, bodo kmalu zacvilili vsi nacionalni Nemci od Sp. Štajerja do Berolina in Hamburga. Tako ustvarimo pri Nemcih potrebo sprave. — To je govornik povdarjal zato, ker so »Freie Stimmen« v eni zadnjih števil razglasile načelo, da se Nemci s Slovenci ne pogajajo ne na Koroškem, ne na Štajerskem, ne na Kranjskem, češ, da bi bila vsaka njihova sprava s Slovenci smrt nemških narodnih manjšin. Ne strašimo se boja! Brez boja ni zmage. Če odnehamo, bomo ostali vedno hlapi predrznih nasprotnikov. Nemci hitijo! Nedavno je izjavil nek visok nemški uradnik: Rešimo za nemštvo to, kar se še rešiti da, drugo pa likvidirajmo. Iz dejanj Nemcev in njih listov vidimo, da so Nemci že pustili Avstrijo pasti, postali so hohencolernski patrijoti. — (Klici: Izdajalci! Fej! Avstrijo prodajajo!) Mi vsi vemo, da je danes habsburška dinastija naslonjena na nas Slovane, naš boj zoper naše narodne nasprotnike je boj za dinastijo Habsburžanov! (Gromoviti živio-klici.) Kot domoljubni Slovenci ne bomo nikdar dopustili, da bi Nemci našo državo raztrgali. (Nikdar!) Bliža se čas, ko bomo tudi Jugoslovani prosteje dihali in sicer pod zaščito — habsburškega orla. Ta veliki dan se bliža. Da bode sleherni slovenski kraj rešen, delajmo noč in dan. Opuščajmo kolikor mogoče to, kar nas loči. Sklenimo še trdnjše naše vrste; vsi složni v eni misli: ne udamo se, ne prodamo se, naših dedov zemlja ostane naša zemlja, dokler jo svobodno solnce obseva in ogreva! (Gromovito ploskanje.)

Shodu je predsedoval poslanec Terglav. Govorili so tudi poslanci dr. Korošec, dr. Benkovič, dr. Verstovšek in g. Turnšek. Z velikanskim navdušenjem je bila sprejeta resolucija, v kateri se izraža popolna solidarnost s koroškimi brati ter zahteva od vlade z vso odločnostjo, da varuje naše gospodarske, kulturne in narodne pravice.

Važna izjava načelnika »Slovenskega kluba«.

Načelniki državnozbornih klubov so imeli 4. t. m. pogovore, kako bi bilo mogoče napraviti državni zbor zopet delozmožen; konferenca je pa potekla brez uspeha. Nemci zahtevajo od Čehov, da opustijo obstrukcijo v državnem zboru, sami pa obstruirajo češki deželni zbor. Zato pravijo Čehi: Brez češkega deželnega zbora ne bo državnega zbora! Pri konferenci načelnika je podal načelnik »Hrvatsko-slovenskega kluba« pomembno izjavo, v kateri poziva vlado, da v češko-nemškem vprašanju vse stori, da se doseže sporazum. Poleg češkega in poljsko-rusinskega vprašanja je pa tudi še jugoslovansko vprašanje. Razmere na jugu, zlasti na Koroškem, so tako hude, da bi Jugoslovane prav lahko našli na strani tistega, ki ima orožje v rokah. Zato se naj vlada loti sprave tudi v južnih deželah in tako zagotovi miren potek državnozbornih obravnavanj. — To velevažno izjavo so objavili vsi dnevnikarji, celo »Freie Stimmen«, le »Kärntner Tagblatt« jo je zamolčal. Brez komentarja!

Šolstvo.

Šolska oblast v navskrižju z zakoni.

Obče je znano, da deželni šolski svet krčevito nasprotuje preosnovi šol v Vogrčah, Št. Danijelu, na Strojni itd. v zmislu zako-

nitih zahtev, in to kljub razsodbi upravnega in državnega sodišča. Saj je neki nemškonalen poslanec celo v deželnem zboru izjavil, da ostane v šolskem vprašanju na Koroškem vse pri starem. S to izjavo pa je tudi rečeno, da bo deželni šolski svet še vnaprej kršil osnovne državne in šolske zakone ter ne mence se za razsodbe državnega in upravnega sodišča nasilno vzdrževal protizakonite, protikulturne in sploh nevzdržljive šolske razmere na Koroškem. Pri tej priliki se moramo vprašati, ali res ni oblasti nad koroškim deželnim šolskim svetom, ki bi ga mogla prisiliti, da izvršuje vsaj zakone in razsodbe najvišjih sodišč? Če se kak slovenski župan ali občinski odbor včasih izpozabi in prekorači kak nedolžen paragraf, tedaj smatra vlada takoj za potrebno, da razpusti občinski odbor in nastavi komisarja, dočim mirno dopušča, da deželni šolski svet nemoteno krši avstrijske zakone in s tem pravice slovenske narodnosti na Koroškem, kateri se zadajajo ravno na šolskem polju največje krivice in najgrobejše nezakonitosti.

Ravnokar smo v stanu, podati slovenski javnosti nov slučaj, ki primerno osvetljuje nezakonito postopanje deželnega šolskega sveta in korupcijo, ki vlada v tej najvišji šolski oblasti na Koroškem.

Nadučiteljsko mesto v št. Lenartu pri Sedmih studencih je bilo razpisano že meseca januarja 1913; a šola še danes nima definitivnega nadučitelja. Izmed štirih kompetentov za omenjeno nadučiteljsko mesto je imel potrebni usposobljenostni izpit iz slovenščine edini slovenski prosilec, za katerega se je zavzemal tudi krajni šolski svet v št. Lenartu — a vseeno ni bil imenovan, dasi so bili za to danivsi pogoji. Ker deželni šolski svet tudi ni mogel ugoditi nemškonalnim željam ter spraviti na dotično mesto zaupnika »Volksrata«, je po večmesečnem zavlačevanju zadeve odredil ponoven razpis istega mesta, sklicujoč se na § 16. dež. zak. z dne 27. oktobra 1871, ki določa med drugim, da se mora razpisano mesto, za katero se noben prosilec ni zglasil, ali pa med istimi za dotično mesto nobeden ni sposoben (!), po treh mesecih ponovno razpisati! Tako določa zakon! Toda deželni šolski svet se ne meni dosti za zakone, ako mu niso po godu, dasi se je tokrat sam skliceval na citirani paragraf. Tako je v tem slučaju poteklo že celih devet mesecev od omenjene odredbe in bo št. Lenart kmalu poldrugo leto brez definitivnega nadučitelja. Ali soto še ustavne razmere? Iz povsem zanesljive strani smo tudi izvedeli, da se je to mesto ponudilo nadučitelju Samesu v Bilčovsu z zagotovitvijo, da ga dobi, če kompetira; poleg so mu obljubili od neke strani še 400 K odškodnine za izgubljeno občinsko tajništvo v Bilčovsu. Ker pa imenovani nadučitelj najbrž kljub temu ni hotel sprejeti stavljenega mu ponudbe, bo čakal deželni šolski svet še vnaprej z razpisom nadučiteljskega mesta v št. Lenartu, dokler ne bo našel »Volksrata« primerne kompetente. Gospod deželni predsednik, ekscelenca baron Fries-Skene, hočete li tudi tako predsedovati deželnemu šolskemu svetu, kakor gospod deželni šolski nadzornik J. Benda usposobljenostnim izpitom na c. kr. učiteljski učeni v Celovcu? Povemo z vsem povdankom: Prenasičeni smo že gladko-sladkih fraz visoke gospode! Ali tako, ali tako! Vsa slovenska javnost, v bran proti koroškemu nasilstvu!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Ijenja. Pri tem nam dobro služi Fellerjev osvetožujoči, poživljajoči, bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z znamko „Elza-fluid“. O tem moramo biti prepričani, ako čitamo pisma, kakor ono g. prof. dr. Evgena Luxa, Wiśniowa na V. Galicija. Ta zdravnik piše: „Veseli me, da vam morem poročati, da po mnogih poizkusih Vaš jako izborni „Elza-fluid“ spoznam za posebno dobro sredstvo proti revmatičnim in protinskim bolečinam, proti kašlju, zobobolu in glavobolu, trganju po udih in prav posebno

Dnevne novice in dopisi.

Cesarjeva bolezen. Vsled slabega vremena — sodijo zdravniki — se cesarju bolezen ne obrača na bolje, ampak ostaja, kakor je bila, le spanje je bolj mirno.

70 letnico rojstva je obhajal dne 3. t. m. mil. gospod prošt in dekan spodnjedraverški Cvetko Izop. Jubilant je čil in zdrav ter vedno vever in vesel. Še na mnoga leta!

Nova državna obrtna šola. C. kr. ministrstvo za javna dela je odredilo, da se mora imenovati stavbna in umetnoobrotna šola v Beljaku z začetkom šolskega leta 1914/15 »c. kr. državna obrtna šola v Beljaku«. Ustroj šole pa ostane stari.

Odredba deželne vlade o legitimacijah za izseljence. Da zabrani izseljevanje mladeničev, ki še niso prosti vojaške dolžnosti, je izdala deželna vlada na okrajna glavarstva navodila za izdajanje potnih legitimacij za izseljence.

Modri očetje v celovškem občinskem svetu ne vedo, kam bi postavili spomenik cesarja Franca Jožefa. Najprej so ga menili postaviti pred dvorec deželne vlade, pa jim ne ugaja. Svetnik Kubik je že predlagal, da naj se postavi namesto Marijinega stebra na Novem trgu, kakor da bi ne bilo primernejših krajev za to. Samo da bi odpravili Marijin steber!

Iz deželne norišnice je pobegnilo pet oseb. Kakšno nadzorstvo pač imajo v deželnih zavodih?

Slovenskim izletnikom in letoviščarjem.

Zanimanje za Koroško, to zibel Slovenstva, ki ravno praznuje jubilej nekdanje slave, je oživilo tudi zanimanje za njihove prelepe kraje. Pa le malo je onih, ki so prešli od besed k dejanjem in si na lastne oči ogledali severno mejo. Vemo, da so temu nam neprijazne razmere krive. Narava nas loči po visokih Karavankah, uprava nas deli po deželnih mejah in neguje separatizem tam, kjer nam škoduje. Priroda nam je prisodila gorate hladne kraje, v katerih se utrdi sicer vztrajnost, ki pa ne dajo vzkleti prekipevačemu navdušenju, katerega imate, južni bratje, v tolikem izobilju. Vročje podnebje marsikateremu izmed Vas obudi željo, da bi si poiskal zavetja v hladnejših krajih. Prepričani smo, da bi marsikdo prišel med nas, ko bi se vedel kam obrniti. Naši kraji so kakor ustvarjeni za letna bivališča in se jih Italijani tudi prav pridno poslužujejo. Da omogoči medsebojno zblizanje in obenem odpomore nujni potrebi, je sklenila Koroška podružnica Slov. plan. društva, iti na roko rojakom, ki bi želeli čez poletje na Koroško, in pa koroškim Slovincem, ki bi radi oddali cela stanovanja ali pa posamezne sobe. Koliko lepih stanovanj v najkrasnejših krajih ostane brez gostov, dočim se naši letoviščarji dostikrat za drag denar stiskajo pri neprijaznih ljudeh. Vabimo vas torej, dragi rojaki, med se v naše kraje. Vaš južni temperament naj ogreje srca bratov trpinov na severu za skupno stvar, naj v njih vzbudi vigred boljše bodočnosti! Podpisani odbor je pripravljen vsakomur po možnosti ustreči z informacijami in je posredovanje seveda popolnoma brezplačno. Pozivljemo vse, ki bi hoteli oddati cela stanovanja ali pa posamezne sobe, da eventualno s pogoji to naznanijo podpisnemu odboru. — Odbor Slov. planinskega društva koroške podružnice, Celovec, Hotel Trabesinger.

Tržaški škof dr. Karlin pri papežu. Goriški »Novi Čas« poroča: Premil. g. dr. Andrej Karlin, škof tržaško-koperski, je prišel v petek 17. m. m. v Rim. Na progi Jakin-(Ancona)-Rim je izginila na postaji Poggio-Mirtetto njegova mala torbica, katero je imel poleg sebe v kupeju II. razreda in v kateri je imel svoje insignije, dva škofovska križca, prstan, vsoto denarja in nekaj drugih stvari. Škof je kmalu nato zapazil, da mu je bila zamenjana; vzel jo je neki

proti očesnim bolečinam. Pri svojih mnogih pacientih ga rabim s sijajnim uspehom in vsem lekarnam priporočam, da ga naroče.“

Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“ tudi iz lastne izkušnje lahko toplo priporočamo in naj bi vsak naročil 12 steklenic za 5 K franko od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67 (Hrvaško), da ga ima vedno doma. Obenem se pa lahko tudi naroče Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko „Elza kroglice“, 6 škatljic za 4 krone franko. — — akir

Krepka volja

je ona lastnost, ki človeka, ki jo ima, resnično lahko osreči. Odločni ima prav pogosto prednost pred drugimi ljudmi, in to mu je vedno v korist. Lahko se reče, da človek s krepko voljo skoro brez odpora vlada nad drugimi ljudmi.

Krepka volja pa more bivati samo v zdravem telesu in zato moramo najprej gledati, da ostanemo zdravi in se ogiblujemo bolečin in trp-

sopotnik, ki je vstopil v Folignu in izstopil na postaji Poggio Mirtetto, in pustil svojo vozu. Osebe, ki so bile obenem v istem kupeju, so trdile, da je to pošten človek, da ga poznajo in da se prevzvišenemu ni treba bati, da ne bi dobil svojih stvari nazaj. — V torek je bil prevzvišeni sprejet od svetega Očeta v privatni avdienci. Sv. Oče je bil o tej neizgodi že poučen. Ko je prevzvišeni vstopil, ga je sv. Oče smehljaje nagovoril: »Kje imate pa križ? K papežu se pride s križem!« Nato mu je sv. Oče podelil dragocen prstan in krasen križček z verižico, katerega mu je nadel okoli vratu. Sv. Oče se je nato dolgo razgovarjal s prevzvišenim. Sv. Oče je popolnoma zdrav in jako čvrst. S svojim papeškim darom je pa pokazal svojo veliko naklonjenost in zaupanje do tržaško-koperskega vladike dr. Karlina. — Kakor nam poročajo, je premil. g. škof dr. Karlin te dni iz Rima bil brzojavno obveščen, da so zamenjane reči dobili nazaj.

H Kataliničevi obravnavi poroča »Slov. Narod«: Dober vtis pri obravnavi pa je pokvaril mlad fant, ki je fungiral kot zapisnikar. Pravijo, da se piše za Kapscha in da so se ga pred kratkim odkrižali v Novem mestu. Obnašal se je, kakor da je pri nemško-nacionalnem bumlu, čez trebuh mu je visela široka frankfurterica kot okrask k uri in s prezirljivim ter za obtožence skoroda žaljivim vedenjem je dober vtis sodnega dvora in resnost razprave skoro pokvaril. — Potrjujemo in podpišemo z obema rokama.

Gorenjci iz poljanskih hribov pri Gospa Sveti. V sredo, dne 6. maja, je prišlo okrog 200 romarjev iz Gorenjskega na božjo pot h Gospa Sveti. Iz Celovca (mestna fara) so šli peš v procesiji h Gospa Sveti, kjer ostanejo čez noč. Potem gredo romarji naprej k Mariji Pomočnici in v Krko na grob sv. Heme. To romanje je jako staro in se vrši redno vsako leto v majniku. Romanje traja štiri dni.

Kadilnikova kočja na Golici se otvori dne 10. maja in je že preskrbljena z vsem potrebnim provijantom. V pomladnem času, ko je na Golici najbujnejša flora, naj pohite vsi turisti in turistke h Kadilnikovi kočji.

Krvav prvi majnik v Trstu. Do 5000 slovenskih narodno zavednih delavcev je praznovalo v Trstu 1. maj. Po zborovanju so napravili izprevod po mestu z lastno godbo na čelu. Lahki so že dneve in dneve po listih in plakatih ščuvali proti Slovincem in zato je imelo tudi njih ščuvanje popoln uspeh. Nabrala se je velika množica laške pretepaške druhal, ki je željno pričakovala trenutka, ko se vrže na Slovence, ki bi morali po sporedu priti mimo. Ker pa je policija uvidela, da bi prišlo do strahovitega pretepa, če bi trčile obe masi druga ob drugi, je odredila, da je šel sprevod po vojašnični ulici na korzo, odkoder se je potem vrnil po Velikem trgu in po obrežju pred Narodni dom. Tu je pozval dr. Kisovec slovenske delavce, da se mirno razidejo, nakar se je množica mirno razšla. Kljub obširnimi varnostnim odredbam, na nogah je bila vsa policija, veliko število orožnikov in pripravljeno je bilo vojaštvo, je prišlo po vsem mestu do krvavih pretepev. V znamenju laško-nemške sprave je bil najprvo tepen čisto nedolžni Nemeč. Nato je bila napadena slovenska godba in je bil železničar J. Stojkovič težko ranjen. Hud pretep je nastal v ulici sv. Antona. S kavarni »Stella Polare« so metali na Slovence stole, tintnike, vse, kar jim je prišlo pod roko. Naravno, da so Slovenci naskočili napadalce. Napadeni so bili potem šentjakobčani in so tudi na nje metali iz hiš razne predmete in žena laškega trgovca Godnika je kričala: »Ubijte ščave!« Tu je bil napaden tudi neki Mirko Kralj, ki se je rešil le na ta način, da je ustrelil dvakrat z revolverjem. Kaki junaki pa so italijanski pretepači, so pokazali, ko so napadli Slovence s kamejnem, ki so šli na veselico k Sv. Jakobu. Ker ni bilo policije blizu in ni delal nihče meje med Slovenci in Italijani, so navalili Slovenci na napadalce, da so ti bežali, kakor da bi jih podil sam abesinski kralj. Dopolodne so se navalili laški divjaki na kavarno »Minervo« in na »Živnostensko banko«. Pripravljene so bili tudi za napad na »Jadransko banko«, a je to pravočasno preprečila policija. V vsem je bilo 9 ljudi precej težko ranjenih. Kakor je poročala policija, je bilo tekom celega dneva aretiranih 54 oseb. Od

teh jih je bilo nekoliko izpuščenih, nekoliko jih je bilo kaznovanih policijskim potom od 1 do 14 dni zapora, a 15 jih je stavljenih na razpolago sodišču. Med aretiranci je 20letni Benedikt Pečar, klavirski mizar, doma iz Gabrovice v Istri. Ta je bil aretirani na Velikem trgu na zahtevo večjega števila Lahov, ki so trdili, da je on z nožem zabodel 19letnega dijaka Pavla Morterra. Na policijskem komisarijatu je Pečar pošteno priznal, da je res zabodel onega dijaka z nožem, in sicer zato, ker je videl, da je Morterra skupaj z drugimi Lahji pretopal nekega Slovenca, katerega pa on niti ne pozna. Ranjenega dijaka Morterra je zaslišal preiskovalni sodnik dr. Ulaga. Rana pa ni posebno nevarna.

Samomor. V torek ponoči se je zastrupil vratar c. kr. tobačne tovarne v Celovcu Anton Dobrovnik. Ob treh ponoči so ga prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer je umrl. Dobrovnik je že lani poizkusil samomor.

Tekma v hitri hoji. V nedeljo dne 3. t. m. se je vršila iz Celovca ven tekma v hitri hoji. Udeležili so se je vojaki in civilisti. Prvi so imeli telečnjake, civilisti pa turistijsko opravo z nahrbtnikom. Od 7. pešpolka se je udeležilo 8 mož, ki so dobili tri darila, od 17. pešpolka 51 mož, ki so si priborili 21 daril, od 19. lovskega bataljona 25 mož, ki so si priborili 11 daril. Drugih vojakov se je udeležilo 48 in so dobili 7 daril. Častno darilo je dobil infanterist Winkler od 7., drugo darilo Lukež Rihtaršič od 17. pešpolka, tretje lovec Štefan Jusig od 19. lovskega bataljona.

Poizkušen samomor. Dne 4. t. m. sta se vračala zvečer ob šestih od službe proti domu v Št. Rupert pri Celovcu dva železniška uslužbenca. Pri Knochovi tovarni sta zapazila v takoimenovanem Feuerbachu moža, ki se je potapljal. Potegnila sta ga iz potoka. Samomorilec je 39 let stari strojnik Franc Zich, ki je brez službe, oženjen, pa živi ločeno od svoje žene.

Slovinci na Dunaju. Slov. kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju VI., Webgasse 17, priredi v nedeljo 10. maja v VI. okraju, Gumpendorferstraße 101, »Zur schönen Schäferin« ob 7. uri zvečer veselico s petjem in veselo igro »V Ljubljano jo dajmo!«

Velikovec. (Zahvala »junakom«.) Bolj kot kdo drugi sem čutil podpisani na shodu v Sinčivasi sadove nemške kulture na »svojem telesu«. Dobil sem sicer namigljaj, naj si poiščem zadoščenje pri sodnji. A predno to storim, se še v javnosti primerljivo zahvalim g. »akademiku« Pinteriču, sinu našega župana, in J. Poku, magacinerju v Sinčivasi pri južni železnici, za to, da sta me tako junaško brčala in še drugim »kulturonoscem« — katerih imen za zdaj enkrat še nočem naznaniti javnosti — ki so me tako hrabro suvali, da še danes niso izginili znaki njihove ljubeznjivosti do mene, v delu in v skrbeh za občni blagor osivelega koroškega domačina! Sodbo o tem si napravi lahko vsak sam. Jaz jo že imam, pa tako, da me jo je sram povedati! — Jurij Čarf, posestnik in kolarski mojster v Velikovcu.

Velikovec. (Cvetka nemškega freisina.) Dne 2. t. m. se je po Velikovcu raznesla novica, da jo je popihal akademik J. Pinteritsch, tukajšnjega župana sin, z ženo tukajšnjega gostilničarskega najemnika Durchschlaga. Večkrat so ga preje iskali v dotičnem brlogu; a zadnjo soboto je bila kletka prazna in tička sta sfrčala. Sedaj je menda izgubljeni sin zopet najden, a kdo ve, za kako dolgo? Pač »fortšrit« na celi črti!

Velikovec. (Ali se spodobi Pinteritschu medalja?) Naša občina je vseskozi napredna, tako napredna, da se županu Pinteritschu ni treba skoraj nič brigati za občinske posle. Za to skrbijo že drugi! Pinteritschu pa ostane še itak dosti dela. On porablja čas s tem, da hodi okrog deželne vlade in zahteva premestitev slovenskega učiteljstva, slovenskih duhovnikov in da zmerja zoper »farje« in »bindišarje«. Skrbi za to, da se denuncirajo zvesti uradniki itd. itd. Pa tudi kot deželni poslanec je jako delaven. Kljub temu, da se njegovo delovanje v deželnem zboru nič ne čuti, pa vendar upamo, da bodo prišli uspehi vsaj čez 200 let na dan. Izdeluje pa tudi »plav-

druk«, ki ga prodaja po večini Slovincem; toda ali izdeluje tudi plave pole? Torej zaslug dovolj! Da bode pa postalo ime še bolj slavno, že skrbi njegov akademski obraz sin, ki se dobro razume na brekanje in suvanje. Kakor se govori zadnji čas po Velikovcu in okolici, se je pa sedaj celo pokazal za pravega kavalirja omožene žene. Torej medaljo na njegove viteške prsi!

Podklošter. (Izdavnih dni.) Zvonik podklošterske cerkve se prenavlja. Dobil bo novo, nekoliko podaljšano streho, krito s turinškimi škrlji. Dne 25. aprila so tesarji sneli pozlačeni križ z jabolkom raz zvonik; v jabolku se je nahajal papirnat in kovinski denar iz leta 1800 do 1875 ter listina, datirana 28. avgusta 1808, ki pripoveduje, kdaj in kako se je začel podklošterski zvonik. Sporočam samo glavne stvari: Zvonik se je začel graditi leta 1804. Toda smrt glavne osebe podklošterske, sodnika Schueeweisa, ki je istega leta umrl, in pa francoska armada, ki je leta 1806. drugič vkorakala v avstrijske dežele, so stavbo zavleklo noter do leta 1808. Šele 23. avgusta 1808 se je pridil križ in jabolko na novi zvonik. — Gradbo je vodil stavbarski mojster Nikolaj Fian iz Naborjeta in tesarski mojster Janez Meeslacher iz Podkloštra. Mojstra sta imela na dan po 1 gld. 30 kr., delavci pa po 54 krajcarjev plače. Pa to je bila pičla mezda, če pomislimo, da je stal tedaj funt mesa 15 krajcarjev, funt špeha 45 krajcarjev, funt svinjske masti 51 kr., biren pšenice 14 gld. 30 kr. in polič najslabšega vina po 48 kr. Ravno tako neprimerno visoke cene so imele druge stvari, da je skoro neverjetno; zato smo zapisali, da verjamete. Položaj podklošterskih faranov takrat ni bil sijajen. Denarja je bilo malo! Dvakrat so pridrvele na Podklošter francoske čete, še večkrat pa so marširale skozi trg avstrijske ali francoske čete ter se umikale skozi Podklošter nazaj. Najhujše pa so gospodarili v Podkloštru Rusi! K temu še pride, da so luteranci s svojo agitacijo odtrgali katoličanom mnogo vernikov. Toda v prostovoljni roboti so farani podklošterski vse storili, da se je zvonik postavil. Zanimivo je, kar pripoveduje listina o kavi in sladkorju. Radi pomorske vojske je namreč poskočila cena sladkorju pri funtu od 45 kr. na 5 gld. in kavi od 1 gld. 15 kr. — na 7 gld. — ravno tako pri drugih kolonialnih pridelkih, tako, »da smo že vse srebro in zlato za to blago potrošili«. Slednjič je izšel leta 1808. še cesarski ukaz, ki zapoveduje, da mora biti vsak vojak! Kdor je sposoben, mora k »regimentu«, kdor pa ni za to, mora braniti dom in žene. Zato mora v teh dneh vse »eksercirati«, kar le more »puško držati«. To so bili težki in pa hudi časi. In s tem listina konča! Podpisani so pod listino: župnik podklošterski Anton Kolerič; župnik gorjanski Karl Migon; kaplan podklošterski in spovednik na Višarjih Matej pl. Peternel in sodnik Karel pl. Platzer. — To pismo iz davnih dni odločno zavrne tiste, ki vedno govoré o zlatih starih časih. Podklošterjani naših dni se gotovo ne bodo več izgovarjali, da so njihovi predniki ložje stavili cerkve in samostane, kakor dandanašnji svet, če bodo brali to pismo iz davnih dni...

Tolstivrh, dne 27. aprila. (Občni zbor živinorejske zadruge.) Živinorejska zadruga je imela v nedeljo svoj redni občni zbor v gostilni g. Oseta v Tolstem vrhu. G. župnik Rozman je poročal o prometu zadruga in o njenem letnem računu. Zadruga posestvo je vredno 27.900 K; 678 K se je dobilo pašnine, 239 K za drva, 307 K za seno in mošt. Račun izkazuje vsled državne podpore majhen aktivum. Poročevalec govori o potrebnih melioracijah, za katere je podpora že obljubljena, in predlaga zvišanje deležev od 10 na 20 K. — Gospod Osijander, posestnik Gamseneka, svari, naj se hleva ne gradi, ker to preveč stane; živina ne potrebuje na paši strehe, treba jo je le popred malo utrditi s tem, da se jo nekoliko izpušča na prosto. — Nato poroča g. mons. Podgorc o potrebi zadruga in sploh in posebno še o potrebi živinorejskih zadrug ter društev za prodajanje živine. Avstrija ima 1 in pol milijona ha planinskih pašnikov, Švica 1.1 milijon. Švica pa izdaja za izboljšanje teh pašnikov na leto 800.000 kron, Avstrija le 230.000 kron. Uspešna živinoreja ni mogoča brez živinorejskih zadrug, posebno za malega kmeta ne. Take zadruga se izprva seve ne rentirajo, ali dobiček se bo šele pokazal,

ko bodo pašniki izboljšani in bo živina lepše rastla kakor dandanašnji. Govornik priporoča deleže dvigniti ne samo na 20, ampak na 50 K. Ljudje se naj navadijo za take potrebne naprave tudi kaj žrtvovati. Potem g. govornik obširno poroča o prodaji kmečkih pridelkov, o mlekarah, zadrugah za prodajo žita in o novoustanovljenem društvu za prodajanje živine v Celovcu.

Spodnji Dravograd. (N a z n a n i l o.) Zaobljubljena stara procesija iz tukajšnjih krajev na Sv. Višarje pojde tudi letos in sicer po običajnem redu: V soboto po Kristusovem vnebohodu zjutraj ob 6. uri se zberejo romarji v farni cerkvi na Prevaljah, kjer je sv. maša in odhod na romarsko pot. V nedeljo (šesto po Veliki noči) smo pri opravilih pri Gospa Sveti, popoldne ob pol 3. uri blagoslov pri Sv. Duhu v Celovcu. Od tam odhod na Žihpolje, kjer zopet prenočujemo. Dalje gre pot mimo Kaple v Podgorje in dalje na Sv. Višarje, kamor pridemo v sredo zjutraj. V četrtek zvečer se vrnemo v Beljak in v petek zjutraj je tam sklep romanja. Pobožne romarje vabimo k obilni vdeležbi.

Vernberg. (Častni občani.) Tukajšnji občinski odbor je v svoji seji dne 24. januarja t. l. imenoval 12 častnih občanov, in sicer: 1. gosp. Tomaža Weisa, p. d. Neuwirt, na Kostanjah; 2. gosp. Josipa Svatonca, župnika v pok. v Škofičah; 3. gosp. Ferdo Lavrinca, župnika v pok. v Begunjah; 4. gosp. Franca Reichmana, p. d. Jesenika v Lipi; 5. gosp. Valentina Faller, župana v Lipi; 6. gosp. Miha Schleicher, gostilničarja v Logivasi; 7. gosp. Hermana Schiller, posestnika v Skočidolu; 8. Franca Schaubacha, dekana v Domačalah; 9. gosp. grofa Raimunda Wagensperg v Domačalah; 10. gosp. Janeza Schiller, trgovca z mešanim blagom v Vernbergu; 11. gosp. Andreja Truppe, knezoškof. tajnika v Celovcu; 12. gosp. Jakoba Kovačiča, nadučitelja v Sv. Primožu. To imenovanje je vzdignilo pri nasprotnikih obilen vik in krik, napravili so protest, katerega pa je deželni odbor koroški zavrnil, ker ni našel nobenih v protestu navedenih nepostavnosti, poslali so podlež dopise v liste »Bauernzeitung« in »Grazer Tagblatt« in ne rečemo dvakrat, da je to imenovanje dalo povod gg. dež. poslancema Gaillerju in Mihorju, da sta v deželnem zboru stavila predlog o izpremembi občinskega reda za Koroško glede imenovanja častnih občanov.

Podjuna. (Za cesarja.) so Źbrali v Dobrlivasi izmed 200 mladeničev 44, v Železni Kapli pa so jih od 107 potrdili 19. Največ izbranih je bilo v občini Rikarja vas, kjer so jih od 67 vzeli 21. Nek član komisije se je izrazil nasproti rikarskemu županu: »Vi imate same močne in lepe ljudi.« — Na nekaj bi tukaj opozorili, namreč, da se letos ni več prisegalo v slovenskem jeziku, kakor je bilo druga leta v navadi! (To bi bilo lepo! Vsak ima pravico zahtevati, da se ga zapriseže slovensko. Žalostno dovolj, da je treba to šele zahtevati. Samo tega še manjka! — Op. ured.)

Steckenpferd- Illjnomlečnato milo

slaj ko prej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobiva povsod.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Globasnica.

Naše društvo je dne 26. aprila uprizorilo s prav povoljnim vspehom ljudsko igro »Domen«. Igralci, med katerimi jih je bilo deset, ki so šele prvič nastopili, so svoje vloge vsi dobro rešili. Zaslužijo priznanje. Razveseljivo je, da so se držali stroge discipline, zlasti pri vajah. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo prostorno dvorano, je z jako živahnim zanimanjem sledilo predstavi. — Fantje in dekleta, le tako naprej!

Društvena naznanila.

Sveta vojska — se začne! Pravila novih društev Svete vojske za Globasnico in Sveče so od vlade že potrjena. V nedeljo, 10. majnika, se vrši ustanovni občni zbor za Globasnico; v Svečah se vrši društveno zboro-

vanje pozneje. Fantje, dekleta, pojdite na Sveto vojsko in storili boste neizmerno veliko dobrega za sebe, za svojo faro in slovensko domovino.

Globasnica. Vabilo na ustanovni shod Svete vojske za Globasnico v nedeljo, dne 10. majnika t. l., točno ob treh popoldne. Globašani gredo naprej; ne pogrešali bi radi vsestranskih sosedov iz Štebna, Št. Lipša, Šmihela. Govore pojasnjevale bodo podobe. Vstop dovoljen vsakomur.

Čebelarstva podružnica ima v nedeljo, dne 10. maja, popoldne ob pol treh v »Narodnem domu« v Dobrlivasi poučno čebelarstvo predavanje »o oskrbovanju rojev«. Predava g. A. Bukovic, deželni revident v Ljubljani. — K obilni udeležbi vabi vse prijatelje čebelarstva. Odbor.

**Nihče ne
more ponarejati
Kathreinerjeve
Kneippove sladne kave!**

**Vendarle se mnogokrat
varljivo slično posnema
povsod znana zavojnina
s sliko župnika Kneippa.**

Zalorej se pri nakupu na
dajte premotiti in zavrnite
vse posnemke!

**Vse drugo kot
Kathreiner, zlasti odprto,
odtehtano blago, je, če še tako
ceno, večinoma mnogo
predrago plačano.**

Cerkvene vesti.

Podelitev nižjih redov. V nedeljo dne 3. majnika je sprejelo v bogoslovski kapelici po prezv. knezonadškofu 17 bogoslovcev, med njimi 8 Slovencev (Jernej Božič, Čarf Miloš, Kuchler Davorin, Košir Kristo, Skriener Lojze, Volc Fran, Wester Avgust) nižje redove.

Marijina družba celovških bogoslovcev. V nedeljo, dne 3. majnika, je praznovala Marijina družba celovških bogoslovcev svoj slovesni praznik. K lepo uspeli slavnosti, ki se je predpoldne vršila v krasno okinčani bogoslovski kapelici, so poslale vse mestne Marijine družbe svoje zastopnike, prihitelo pa je v jako lepem številu tudi verno ljudstvo. Zbrane udeležence je v prekrasnem in prepričevalnem nagovoru pozdravil pri popoldanskem slavlju prevzvišeni knez in nadškof dr. Kaltner, polagajoč vsem na srce češčenje presv. srca Marijinega. Nato se je slovesno sprejelo sedem novih članov bogoslovcev, med njimi štirje Slovenci (Čarf Miloš, Mošič Jakob, Volc Fran, Wester Avgust) v Marijino družbo. Vsem udeležencem bo ostala lepa slavnost v prijaznem spominu.

Gospodarske stvari.

Žitna trgovina. Odkar Nemčija brani svoje poljedelstvo z visoko carino, se je pridelovanje žita tam silno dvignilo. Ljudje so spoznali, da se poljedelstvo izplača, ne hodijo več v Ameriko in državi se ni več bati, da bi ob času vojske mogla biti izstradana, če ji sovražnik zabrani dovoz živil čez morje. Kako silno se je žitna produkcija dvignila, kažejo te številke: Nemčija je pridelala leta 1903. 35 milj. m. st. pšenice in 99 milj. m. st. rži; leta 1913. pa 46 milj. m. st. pšenice in 122 milj. m. st. rži. Od dne 1. avgusta 1913, ko se začne razpečavati nova žetev, do 1. marca 1914 se je eksportiralo iz Nemčije rži 9,5 milj. m. st. v vrednosti 200 milj. kron okroglo. Vzpričo te prikazni obžalujemo, da Avstrija doslej ni tako napredovala in da pri nas še nismo prišli do za-

dostnega spoznanja, da naj išče država v intenzivnejši produkciji žita svoj napredek in ne samo v industriji. Iz polja se da s pametnim gospodarstvom še veliko izkopati, in tu se nam ni bati konkurence. Ta napredek nemškega žitnega pridelovanja pa vpliva tudi na nas. Nemčija je namreč uvedla za žitno trgovino neke »Ausfuhr-scheine« — »izvozne listke«: Kdor proda čez mejo vagon žita, se mu povrne colnina, ako vpelje na drugi strani vagon žita ali moke. Ali kdor vpelje vagon žita čez mejo, dobi colnino nazaj, če proda na drugi strani vagon žita izven države. Preden se je uveljavila ta naredba, je morala vzhodna Nemčija: Poznanjska in Braniborska svoje žito prodajati proti zapadu v industrijske kraje in žitni trgovec je moral plačati daljnjo vožnjo. V Avstrijo se ni moglo izvažati, ker je žito v Avstriji cenejše kakor v Nemčiji. Zdaj pa nemški trgovec v zapadnem delu države kupuje ameriško in drugo blago, ki prihaja preko morja; colnina ga ne boli, dobi jo nazaj in s povrnjeno colnino more blago, kar ga ima na vzhodu, na Češkem in v Galiciji, tako poceni ponujati, da domači trg ne more z njim tekrovati. Češka, ki je vsa leta oskrbovala severne svoje industrijske kraje, ima zdaj tam nemškega konkurenta, zato mora svoje blago prodajati na jug, na Tirolsko in doli na Dunaj. Nižja Avstrija pa mora svoje žito že ponujati na Ogrsko, Koroška pa n. pr. zaostaja v cenah za drugimi, ker je izgubila odjemalce svojih pridelkov. Tako se je ves svet obrnil in je krenil protin naravno pot. Ta prevrat hudo čutijo Ogrji, ki so poprej prodajali vsa leta svoje poljske pridelke v Avstrijo ter zahtevali, da se ti izvozni listki takoj vpeljejo tudi v Avstriji, da se bo moglo z njimi stopiti nasproti umetni nemški konkurenci. Kar velja za krušno žito, velja seve tudi za oves. V teh nezdravih razmerah tiči en razlog, da ima oves letos tako slabo ceno. Nemci pošiljajo svoje žito tudi že na Rusko in da se jih obrani, je Ruska ravnokar uvedla varnostno carino.

Glasba.

Sv. Križ pri Litiji. Missa in honorem s. Gregorij ad IV. voces inaequales auctore B. Modrič. — Grebinj, Koroško. — Samozaložba. — Str. 12. Vel. 8°. — Partitura 1 K, glasovi po 30 vin. — »Cerkveni Glasbenik« je prinesel o tej maši v predzadnji številki oceno. Gospod kritik je mašo priporočil šibkejšim cerkvenim zborom. Ker imam na svojem koru le majhen zborček, sem si mašo takoj naročil. — Poslana mašica me je močno razveselila. Pisana je vseskozi solidno, v pravem cerkvenem duhu. Teče prav gladko; harmonije priproste, a vendar zanimivo zasnovane; melodija še dosti prožna, po nekkih mestih prav lepa (Et in terra, Quoniam, Et incarnatus, tretji Benedictus); ritmus je spešen, da teče tekst urno naprej; mičen ritmus ima: Genitum, non factum. Posebej omenjam še Crucifixus, ki s svojimi nizkimi, pianissimo harmonijami človeka kar pretrese. — Komponistu začetniku ne smemo šteti v zlo, ako ima kakih dve pomanjkljivi mesti, n. pr. Et in unum Dominum, Jesum Christum, temveč mu na srečnem začetku le iskreno častitamo. Ljubeznivo delce pa toplo priporočamo vsem korom, ki žele peti v cerkvenem duhu zložene, pa obenem lahko pristopne maše.

Benclmotor na 4 konjske moči, je po ceni na prodaj. Več pove Mihael Rebernik v Gradnici, pošta Žrelc pri Celovcu.

Organist z dobrimi spričevali, srednje starosti, brez družine, želi službo spremeniti. Naslov pove upravništvo »Mira« št. 18. Znamka za odgovor.

Obetajo se dobri časi onim cenjenim čitateljem, ki k žrebanjem dne 14. in 15. majnika naroče izborno skupino 5 srečk z glavnimi dobitki 715.000 kron, oziroma frankov in lir na 62 mesečnih obrokov po K 5,25, ali manjšo skupino 3 srečk z glavnimi dobitki 335.000 kron, oziroma frankov in lir na 62 mesečnih obrokov po K 3,25, kajti že en sam glavni dobitnik jim odvzame skrb za bodočnost, dočim se jim v srečnem slučaju zamorejo pripetiti tudi še nadaljnji glavni dobitki. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana 7.

Franc Siebert, trgovina mila in sveč, Celovec, Stauderhaus, priporoča svojo bogato zalogo voščeni in stearinskih sveč, steni in olje za večno luč, kadilo, oglje za kadišnice itd. Razpošilja se na zunan.

Prav lepo posestvo blizu Celovca, pripravno za mlekarstvo, na lepem, ravnem kraju tik ceste, je na prodaj. Hiša in skedenj sta v dobrem stanu, 3 hlevi obokani in popravljani, v kuhinji je dobra in stanovitna pitna voda, 3 hrami, kamra za žito, stog za drva in vozove, 30 birnov posestva, posestvo je arondirano, na travnik se more voda napeljati, gozd je dobro zaraščen. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 18. Za odgovor je priložiti znamko.

Življenske sile oslabe, ako prebavni deli, želodec in čreva ne delujejo pravilno. Potrebna je torej pri motenju prebave takojšnja pomoč, in to se najbolje zgodi s Feller-jevimi prebavo pospešujočimi, nalahno odvajajočimi rabarbarskimi kroglicami z znamko „Elza-kroglice“. To je staro, preizkušeno, gotovo delujoče odvajalno sredstvo, ki odpravi gorečico, želodčne krče, riganje in pomanjka teka. 6 škatlic pošlje franko za 4 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67 (Hrvaško), kjer se obenem lahko naroči Fellerjev bolečine lajšajoči „Elza-fluid“ 12 steklenic za 5 kron franko. „Elza-fluid“ deluje bolečine lajšajoče, osvežujoče in poživiljajoče, se rabi pri revmatičnih in protinskih bolečinah, migreni, kakor tudi za osvežujoče umivanje oči, pri očesnih slabostih, migljanju pred očmi itd. in naj bi bil vedno pri hiši.

**Kdor išče,
najde :**

sigurno učinkujoče sredstvo proti revmatizmu, protinu in ozeblinam

od zdravniških
avtoritet
priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava otekline v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga

LEKARNA B. FRAGNER-ja,

c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu:

K 1.50, pošilja se 1 tuba

„ 5.—, „ „ 5 tub

„ 9.—, „ „ 10 „

franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.

Zaloga v lekarnah.

Loterijske številke.

Gradec, 29. aprila: 64 82 17 28 11
Brno, 29. aprila: 61 85 47 35 7
Linc, 3. maja: 50 63 38 59 60

Tržne cene v Celovcu

30. aprila 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	—	—	—	—	
Rž	19	16	20	76	11	60	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	24	30	24	60	12	30	
Oves	15	—	16	62	5	60	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	35	14	22	—	
Turščica	18	63	20	—	—	—	
Leča	—	—	—	—	—	—	
Pižola, rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	2	66	3	20	1	20	
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko	9	50	11	—	—	—	
„ kisló	8	—	9	50	—	—	
Slama	6	80	8	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—	
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20	—	—	
Sur.maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—	
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—	
„ sur. 1 „	1	90	2	10	—	—	
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40	—	—	
Jajca, 1 par	—	13	—	20	—	—	
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—	
Race	—	—	—	—	—	—	
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	20	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—	—	—	
Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
	od do	od do	od do	od do			
	v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voll, pitani	—	94	—	—	1	1	
„ za vožnjo	320	360	—	—	5	3	
Junci	264	300	—	—	8	5	
Krave	220	600	70	74	50	32	
Telice	230	—	—	—	2	2	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	18	70	—	—	485	370	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

Učeneca sprejmeta kot **Knjižovna družba sv. Mohorja v Celovcu.**

Enonadstropna hiša

v Rožeku, z lepimi sobami, pripravna za letoviščarje ali za kakoga obrtnika, je naprodaj. Sedaj je mizarstvo v hiši. Cena po dogovoru. Več pove posestnik **Gregor Arnejc v Rožeku, Koroško.**

JANEZ PICHLER

klobučar v Celovcu
Wienergasse št. 4

priporoča svojo veliko
izbiro

moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, reelna postrežba.

V Celovcu se dobi v vseh lekarnah.

Pri podjetju Tolstovrške slatine

Osetov vreclec

zdravilna in namizna kislá voda, zelo mozira in ostane čista in dobra.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti franko K 1.— več.

Ne kašljajte! Hlito vzemite

THYMOMEL SCILLAE,

sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahki in oslovski kašelji, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri nadihu in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušen in priporočen.

Steklenica 2 K 20 vin.

Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenica, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenic, pošilja se franko. Ne dajte si usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v

lekarni B. FRAGNER-ja

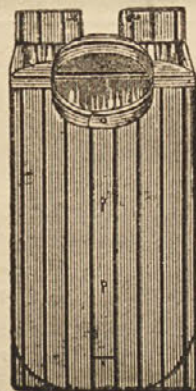
c. kr. dvorni dobavitelj,
PRAGA III.—203.

Pozor na
ime
izdelka!

Pozor na
varstveno
znamko!

Pazite!

Najboljše in najcenejše blago za obleke in podloge, dobre trpežne čevlje, lepe izgotovljene obleke, volneno in modno blago, močno platno, vseh vrst perilo, pelerine in ženske predpasnike iz lastne izdelovalnice, lepe otroške vozičke itd. razpošilja po izredno nizkih cenah

Prva gorenjska razpošiljalnica

Ivan Šavnik, Kranj
Gorenjsko št. 162.

Solidno domače podjetje!
Naročite za poskušnjo!

ALFA

Pozornost

vzbuja povsod novi

Alfa brzoparilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trpežnost! Obširni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj XII./3.

Novost! Za kuhanje žganja, slivovke in izparanje sodov vsake vrste. Preprosta in trpežna priprava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Albin Novak Sinčaves, Koroško.

Tovarniška zaloga in razpošiljanje cerkvenih potrebščin, kakor: Aparat-olje za večno luč, a la Guilon stenje, steklo, kadilo, ogilje za kadilnice itd.

Za abstinence:
raznovrstne sadne soke.
Cene solidne,
postrežba točna!

in razno moderno blago za moške in ženske obleke razpošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.
Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije, Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

Previdnost je razumnost

zavarovanje je obrana.

Slavno 40 let
tisočkrat pre-
izkušeno in
potrjeno anti-
sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem ran, lajša bolečine, pospešuje celjenje in je s svojim mnogostranskim učinkom tudi kot omehčujoče mazilo, ki vleče, v vsaki hiši nezogibno.

1 škatljica 70 v., po pošti proti predplačilu se za K 3.18 pošljejo 4 škatljice, za K 7.— 10 škatljic franko na vse poštne Avstro-Ogrske.

Glavna zaloga **B. FRÄGNER**, c. k. dvorni dobavitelj, lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul.
Zaloga v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!

Vsi deli zavoja so
opremljeni z
varstveno znamko

Thymol-mazilo s sidrom
Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K — 80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K — 80, 1.40 in 2.—.

Železna albuminat tinktura s sidrom
pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 1.40.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlategu levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

SIR, Ia vrste, polnomasten, izvrstnega okusa, po ceni K 1.60 za 1 kg ali 5 kg poštni paketi po ceni K 1.70 za 1 kg priporoča

Mlekarska zadruga na Vrhniki (Kranjsko).

Kmetovalci!

Svetovno znane srebrno-jeklene kose

iz najvlačnejšega in najboljšega jekla, lahke, s kojimi je mogoče najbolj trdo travo pri enkratnem brušenju 100 korakov neprenehoma kositi, razpošilja v vsaki množini najceneje **edino**

Adalb. Geiss-a naslednik Viktor Pilih, Žalec.

Zahtevajte cenik!

1914 Modne cefire in ripse 1914

z elegantnimi svilenimi efekti, atlas, batiste, lanen in bombaž, kanafase, rjuhe, platno, damaste, žepne robce, brisače, modrotisk, inlete, kotenine, blago za dame in gospode, blago za modroce in druge tkanine razpošilja slovita kršćan-**Jaroslav Marek**, ročna tkalnica šte. 39 v Bistrem ska tvrdka, pri Novem mestu ob Mel., Češko. Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — 18 m ostankov cefirja, prve vrste, močnega, za srajce in bluže, razdeljenega po 3 m za 10 K nefranko, ali 36 m za 20 K franko. — 40 m ostankov cefirja, kanafasa, delena itd., lepo sortirano, prve vrste za 20 K, najfinejše vrste za 25 K franko po povzetju. **To morate brati!** Najboljši dokaz moje solidne tvrdke: Naročeno blago prejela, hvala za uslugo. Ob priliki bom zopet naročila, ker vidim, da dobro postrežete. Spoštovanjem Franica Knap, nadučiteljeva soproga, Vrabc. — V letu 1914 nad 500 takih priznalic od Slovencev! Dopisuje se slovensko.

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“ po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Senzacionalni prirodni pojav 20. stoletja!

Opozarjam, da nočem nikomur delati reklame, kakor se v podobnih slučajih često zgodi, ampak vsakomur čisto zastonj povem, kako se popolnoma izlečijo dolgoletne hude

pljučne bolezni,

naduha in dušljivi kašelj. To domače sredstvo lahko vsakomur poceni oskrbim, kdor pošlje frankiran ovitek z naslovom za odgovor na gospo **B. Kolenská, Vršovice 383 pri Pragi (Češko).**

Posebna izdaja!

Kdo vse skrivnosti „PALME“ naj Vam še razodeva, saj slavospev in psalme ji celi svet prepeva!

J. WIESAUER

lončar v Celovcu
Živinski trg šte. 9

priporoča pečl, štedilnike, stenske obklade, kuhinjske posode.

Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davki
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:
po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.